

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
DARBO GINČŲ NAGRINĖJIMO
Į S T A T Y M A S**

2000 m. birželio 20 d. Nr. VIII-1742
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šio įstatymo paskirtis – nustatyti iš darbo santykių kylančių individualių darbo ginčų tarp darbuotojo (darbuotojų) ir darbdavio nagrinėjimo sąlygas, tvarką ir šiuos ginčus nagrinėjančių institucijų kompetenciją.

2 straipsnis. Įstatymo taikymas

Šio įstatymo nuostatos taikomos iš darbo santykių kilusiems individualiems darbo ginčams visų rūšių įmonėse, įstaigose, organizacijose (toliau – įmonė), esančiose Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip pat už jos ribų, bet priklausančiose Lietuvos Respublikos jurisdikcijai, taip pat kai darbdavys yra fizinis asmuo.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Darbo ginčas** – nesutarimas tarp darbuotojo (darbuotojų) ir darbdavio dėl darbo sutarties, darbo įstatymų, kitų teisės aktų, darbdavio nustatytų taisyklių taikymo, kolektyvinių sutarčių nuostatų vykdymo, kurio ginčo šalys neišsprendė tiesioginėse derybose.

2. **Darbdavio atstovas** – asmuo, įstatymų nustatyta tvarka įgaliotas atstovauti darbdaviui darbo ginčų komisijoje.

3. **Darbuotojo atstovas** – profesinė sąjunga (įmonėje ir ne įmonėje veikianti organizacija) arba asmuo, įstatymų nustatyta tvarka įgaliotas atstovauti darbuotojo interesams darbo ginčų komisijoje.

4. **Darbo ginčų komisija** – komisija, sudaryta iš darbdavio ir darbuotojo atstovų, konkrečiam darbo ginčiui nagrinėti.

4 straipsnis. Darbo ginčus nagrinėjančios institucijos

Darbo ginčus nagrinėja:

- 1) darbo ginčų komisija (toliau – komisija);
- 2) teismas.

**ANTRASIS SKIRSNIS
TERMINAI**

5 straipsnis. Tiesioginės derybos

1. Darbdavys, gavęs darbuotojo prašymą dėl pažeistų teisių atkūrimo, per 10 darbo dienų nuo darbuotojo prašymo gavimo dienos privalo tiesiogiai derėtis su darbuotoju ir raštu pranešti jam savo sprendimą.

2. Darbdavys, pripažinęs darbuotojo teisių pažeidimą, privalo jas atkurti per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą.

6 straipsnis. Kreipimasis į komisiją dėl darbo ginčo nagrinėjimo

Darbuotojas nuo tos dienos, kai darbdavys atsisakė priimti darbuotojo prašymą dėl pažeistų teisių atkūrimo, kai gavo jo netenkinantį darbdavio sprendimą arba kai turėjo gauti, bet jo negavo,

arba kai gavo tenkinantį sprendimą, bet darbdavys jo neįvykdė, per 20 darbo dienų šio įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka dėl darbo ginčo nagrinėjimo gali kreiptis į komisiją.

7 straipsnis. Komisijos sudarymas ir darbo ginčo išnagrinėjimas

Komisija turi būti sudaryta ir darbo ginčas komisijoje turi būti išnagrinėtas per 1 mėnesį nuo darbuotojo prašymo gavimo dienos.

8 straipsnis. Komisijos sprendimo įteikimas darbuotojui ir darbdaviui

Komisijos sprendimas įrašomas į posėdžio protokolą ir jo nuorašas darbuotojui ir darbdaviui turi būti įteiktas per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

9 straipsnis. Komisijos sprendimo įvykdymas

1. Komisijos sprendimą, jeigu jis neapskūstas per 10 darbo dienų nuo gavimo dienos, darbdavys turi įvykdyti per 10 darbo dienų, jeigu sprendime nenustatytas kitoks jo įvykdymo terminas.

2. Darbuotojas ar įstatymų nustatyta tvarka įgaliotas jo atstovas, jeigu darbdavys neįvykdė įsiteisėjusio komisijos sprendimo per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą, gali per 3 mėnesius nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos raštu kreiptis į teismo antstolių įstaigą, pridėdamas komisijos sprendimą, dėl komisijos sprendimo priverstinio įvykdymo.

10 straipsnis. Kreipimasis į teismą dėl darbo ginčo nagrinėjimo

1. Darbuotojas ar įstatymų nustatyta tvarka įgaliotas jo atstovas, kai komisija per šio įstatymo 7 straipsnyje nustatytą terminą nebuvo sudaryta, kai komisijoje sprendimas nepriimtas arba kai jis nesutinka su komisijos sprendimu, per 10 darbo dienų nuo komisijos sudarymo termino pasibaigimo, nuo komisijos sprendimo gavimo arba nuo dienos, kai turėjo jį gauti, dėl darbo ginčo nagrinėjimo gali kreiptis į teismą.

2. Darbuotojas, atleistas iš darbo, nušalintas nuo darbo ar perkeltas į kitą darbą, arba įstatymų nustatyta tvarka įgaliotas jo atstovas dėl grąžinimo į darbą, atleidimo iš darbo priežasties formulavimo pakeitimo gali tiesiogiai kreiptis į teismą per 1 mėnesį nuo dokumento, patvirtinančio atleidimą iš darbo, nušalinimą nuo darbo ar perkėlimą į kitą darbą, gavimo, arba nuo dienos, kai turėjo jį gauti.

3. Darbuotojas, dėl svarbios priežasties praleidęs terminą kreiptis į darbdavį tiesioginių derybų ar dėl komisijos sudarymo darbo ginčui nagrinėti, arba įstatymų nustatyta tvarka įgaliotas jo atstovas dėl darbo ginčo nagrinėjimo gali kreiptis tiesiogiai į teismą.

4. Darbuotojo reikalavimams dėl neišmokėto darbo užmokesčio, kitų išmokų, susijusių su darbo santykiais, išieškojimo bei darbdavio reikalavimams dėl darbuotojų padarytos materialinės žalos atlyginimo nustatomas 3 metų ieškininės senaties terminas.

11 straipsnis. Darbo ginčo nagrinėjimas teisme

Darbo ginčas teisme nagrinėjamas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

TREČIASIS SKIRSNIS TIESIOGINĖS DARBUOTOJO IR DARBDAVIO DERYBOS

12 straipsnis. Darbuotojo prašymo dėl pažeistų teisių atkūrimo turinys

1. Darbuotojas, sužinojęs apie savo teisių pažeidimą, turi teisę su prašymu kreiptis į darbdavį tarp jų kilusiam nesutarimui išspręsti tiesioginėse derybose.

2. Darbuotojo prašyme dėl pažeistų teisių atkūrimo turi būti nurodyta:

- 1) darbuotojo vardas, pavardė, pareigos;
- 2) darbdavio pavadinimas (vardas, pavardė);
- 3) prašymo data;
- 4) pažeistos teisės;

5) sužinojimo apie pažeidimą data;

6) reikalavimas darbdaviui.

3. Prašymą pasirašo jį padavęs darbuotojas. Prie prašymo gali būti pridėti reikalavimą pagrindžiantys dokumentai.

4. Jei prašyme trūksta kai kurių duomenų, nurodytų, šio straipsnio 2 dalyje, tai nėra kliūtis išspręsti darbuotojo reikalavimą. Papildomi reikalavimą pagrindžiantys dokumentai gali būti pateikti tiesioginių derybų metu.

13 straipsnis. Darbdavio pareiga priimti prašymą dėl pažeistų teisių atkūrimo

Darbdavys privalo priimti darbuotojo prašymą dėl pažeistų teisių atkūrimo ir jį užregistruoti. Apie prašymo užregistravimą pažymima darbuotojo prašymo nuoraše arba darbuotojui išduodama pažyma apie prašymo priėmimą.

14 straipsnis. Tiesioginių derybų eiga

1. Darbdavys, gavęs darbuotojo prašymą dėl pažeistų teisių atkūrimo, per šio įstatymo 5 straipsnyje nustatytą terminą privalo pakviesti darbuotoją tiesioginių derybų ir išspręsti nesutarimus.

2. Darbuotojui be svarbios priežasties neatvykus tiesioginių derybų, darbdavys pats priima sprendimą ir privalo raštu pranešti darbuotojui jo turinį per šio įstatymo 5 straipsnyje nustatytą terminą.

3. Darbdaviui atsisakius ar vengiant priimti darbuotojo prašymą dėl pažeistų teisių atkūrimo ir jį užregistruoti, priėmus darbuotojo netenkinantį sprendimą arba nepriėmus jokio sprendimo, kyla darbo ginčas.

KETVIRTASIS SKIRSNIS DARBO GINČŲ NAGRINĖJIMAS KOMISIJOJE

15 straipsnis. Darbuotojo kreipimasis dėl komisijos darbo ginčui nagrinėti sudarymo

1. Darbdaviui atsisakius ar vengiant priimti darbuotojo prašymą dėl pažeistų teisių atkūrimo ir jį užregistruoti, nepakvietus darbuotojo tiesioginių derybų, tiesioginėse derybose priėmus darbuotojo netenkinantį sprendimą arba nepriėmus jokio sprendimo, darbuotojas per šio įstatymo 6 straipsnyje nustatytą terminą gali kreiptis su prašymu į darbdavį dėl komisijos darbo ginčui nagrinėti sudarymo.

2. Darbuotojo prašyme dėl komisijos sudarymo ir darbo ginčo nagrinėjimo turi būti nurodyta:

1) darbuotojo vardas, pavardė, pareigos;

2) darbdavio pavadinimas (vardas, pavardė);

3) prašymo data;

4) pažeistos teisės;

5) sužinojimo apie pažeidimą data;

6) kreipimosi į darbdavį dėl pažeistų teisių atkūrimo data;

7) atstovo pavadinimas (vardas, pavardė);

8) reikalavimas darbdaviui.

3. Prašymą pasirašo jį padavęs darbuotojas. Prie prašymo gali būti pridėti reikalavimą pagrindžiantys dokumentai.

16 straipsnis. Darbdavio pareiga priimti prašymą dėl komisijos darbo ginčui nagrinėti sudarymo

Darbdavys privalo priimti darbuotojo prašymą dėl komisijos darbo ginčui nagrinėti sudarymo ir jį užregistruoti. Apie prašymo užregistravimą pažymima darbuotojo prašymo nuoraše arba išduodama pažyma apie jo priėmimą.

17 straipsnis. Darbo ginčo šalys

Darbo ginčo šalys yra darbuotojas ir darbdavys.

18 straipsnis. Komisijos sudarymo tvarka

1. Darbdavys, gavęs prašymą dėl komisijos sudarymo, paskiria atstovą (atstovus) į komisiją, perduoda jam (jiems) medžiagą, susijusią su prašymu, ir susitaria su darbuotoju (jo atstovu) dėl komisijos posėdžio datos, vietos ir laiko.
2. Komisija sudaroma iš darbdavio ir darbuotojo atstovų konkrečiam darbo ginčui nagrinėti.
3. Komisijos narių skaičius nustatomas ginčo šalių tarpusavio susitarimu.
4. Komisiją techniškai aprūpina ir veiklos sąlygas užtikrina darbdavys. Darbuotojo atstovui, dirbančiam įmonėje, kurioje nagrinėjamas darbo ginčas, atstovavimo komisijoje metu paliekamas jo vidutinis darbo užmokestis.

19 straipsnis. Darbo ginčų nagrinėjimo komisijoje privalomumas

Komisija yra privaloma ikiteisminė instancija nagrinėti darbo ginčams, kilusiems iš darbo santykių tarp darbuotojo (darbuotojų) ir darbdavio, išskyrus ginčus, kurie pagal šį įstatymą turi būti nagrinėjami tiesiogiai teisme.

20 straipsnis. Komisijos posėdžiai

1. Komisijos posėdžiai vyksta ginčo šalių (jų atstovų) susitartu laiku ir jų nustatyta tvarka.
2. Posėdžio pradžioje išrenkamas posėdžio pirmininkas ir sekretorius. Pirmininko ir sekretoriaus pareigų negali eiti vienos šalies atstovai.
3. Komisijos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja visi komisijos nariai, kurių skaičius buvo nustatytas ginčo šalių tarpusavio susitarimu.
4. Šalių pageidavimu į posėdį gali būti kviečiama ekspertų, kitų specialistų ir liudytojų.
5. Komisija turi teisę pareikalauti, kad darbo ginčo šalys pateiktų ginčui nagrinėti reikalingus dokumentus.
6. Komisijos posėdyje surašomas protokolas. Posėdžiui pasibaigus, protokolą pasirašo posėdžio pirmininkas, posėdžio sekretorius ir kiti komisijos nariai.
7. Kai komisijos posėdyje nesusitariama, protokole įrašoma, kad šalių atstovai nesusitarė ir sprendimas nepriimtas.
8. Komisijos posėdžio protokolo forma nustatyta šio įstatymo priedėlyje.

21 straipsnis. Komisijos sprendimai

1. Komisijos sprendimai priimami šalių atstovų – komisijos narių susitarimu. Įsiteisėję komisijos sprendimai ginčo šalims yra privalomi.
2. Komisijos sprendimai turi būti pagrįsti įstatymais, kitais teisės aktais ir įsiteisėja po 10 darbo dienų nuo sprendimo priėmimo dienos.
3. Komisijos sprendimuose, susijusiuose su piniginiiais reikalavimais, turi būti nurodoma išmokėtina pinigų suma.

PENKTASIS SKIRSNIS

DARBO GINČŲ NAGRINĖJIMAS TEISME

22 straipsnis. Teisme nagrinėjami darbo ginčai. Atleidimas nuo teismo išlaidų

1. Darbo ginčai nagrinėjami teisme:
 - 1) kai komisija nebuvo sudaryta;
 - 2) kai darbo ginčas per šio įstatymo 7 straipsnyje nustatytą terminą nebuvo išnagrinėtas komisijoje;
 - 3) dėl komisijos sprendimo;
 - 4) kai darbo ginčo šalių atstovai komisijoje nepriėmė sprendimo;

5) kai darbuotojas dėl svarbios priežasties praleido terminą kreiptis į darbdavį dėl tiesioginių derybų arba komisijos sudarymo darbo ginčui nagrinėti.

2. Tiesiogiai teisme nagrinėjami šie darbo ginčai:

1) dėl darbuotojų, kurių darbo santykiai yra nutrūkę, atleistų iš darbo, nušalintų nuo darbo ar perkeltų į kitą darbą, grąžinimo į darbą, taip pat atleidimo iš darbo priežasties formulavimo pakeitimo;

2) dėl darbuotojų padarytos žalos darbdaviui atlyginimo;

3) dėl žalos, padarytos dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga, atlyginimo;

4) dėl nepagrįsto atsisakymo priimti į darbą;

5) kitais įstatymų numatytais atvejais.

3. Teismas nurodo skubiai vykdyti sprendimus dėl šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytų darbo ginčų bei dėl darbo užmokesčio priteisimo (sprendimo dalis, neviršijanti vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio).

4. Darbuotojai darbo bylose atleidžiami nuo teismo išlaidų.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23 straipsnis. Įvykdytų reikalavimų atgręžimo apribojimas darbo bylose

Kasacine tvarka panaikinus teismo sprendimą dėl piniginių sumų išieškojimo pagal reikalavimus, kilusius iš darbo teisinių santykių, atgręžti įvykdymo neleidžiama, išskyrus atvejus, kai panaikintas sprendimas buvo pagrįstas ieškovo melagingomis žiniomis arba jo pateiktais suklustotais dokumentais.

24 straipsnis. Įstatymo laikymosi kontrolė

Įstatymo pirmojo-ketvirtojo skirsnių laikymosi kontrolę vykdo Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, profesinės sąjungos, kitos teisės aktų įgalios institucijos.

25 straipsnis. Kitų teisės aktų galiojimas

Įsigaliojus šiam įstatymui, netenka galios Darbo įstatymų kodekso penkioliktasis skirsnis „Darbo ginčai“ (Žin., 1972, Nr. 18-137; 1990, Nr. [15-426](#)).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Lietuvos Respublikos

2000 m. birželio 20 d. įstatymo Nr. VIII-1742
priedėlis**PROTOKOLAS**_____
(įmonės, įstaigos, organizacijos pavadinimas,

adresas, telefonas)

200__ m. _____ d. Nr. _____

DARBO GINČŲ KOMISIJOS POSĖDISPosėdžio pirmininkas(-ė) _____
(vardas, pavardė)Posėdžio sekretorius(-ė) _____
(vardas, pavardė)

Posėdyje dalyvauja:

1. _____
(nurodyti darbuotojo, jo atstovo(-ų) vardą, pavardę, atstovui(-ams) – atstovavimo pagrindą)
_____.2. _____
(nurodyti darbdavio atstovo(-ų) pavadinimą, vardą, pavardę, atstovui(-ams) – atstovavimo pagrindą)
_____.3. _____
(nurodyti liudytojų, ekspertų, kitų specialistų vardą, pavardę, dalyvavimo posėdyje pagrindą)

_____.**SVARSTYTA:**Darbuotojo(-os) _____ prašymas
(vardas, pavardė)dėl _____
(nurodyti svarstomą klausimą)
_____.

Posėdžio pirmininko pranešimas svarstomu klausimu: _____

(pristatyti komisijos narius ir kitus posėdyje dalyvaujančius asmenis, nurodyti prašymo gavimo datą, pateikti

informaciją apie pranešimų įteikimą ginčo šalims, kitiems kviečiamiems asmenims apie

šaukiamą komisijos posėdį, apie pateiktus dokumentus ir kt.)
_____.

Darbuotojo paaiškinimas: _____

Liudytojų, ekspertų, kitų specialistų paaiškinimai: _____

Darbdavio (jo atstovų) pasiūlymai: _____

Darbuotojo atstovų pasiūlymai: _____

Darbuotojo nuomonė apie reikalavimus: _____

NUSPREŖSTA:

(nurodyti, ką šalių atstovai susitarė svarstyti klausimu; nesutarus parašyti, kad šalių atstovai nesusitarė)

Posėdžio pirmininkas

Posėdžio sekretorius

Nariai:

Protokolo nuorašas (išrašas) įteiktas, išsiųstas paštu:

darbdaviui (jo atstovui) _____

(pavadinimas, vardo raidė, pavardė, parašas, data, reg. numeris)

darbuotojui (jo atstovui) _____

(vardo raidė, pavardė, parašas, data, reg. numeris)

Žyma apie sprendimo įvykdymą _____
